

كتاب المعاملات

معارف اسلامیه دین جزء تاسعدر

بلدة قزاند خادم العلم عالم جان بن محمد جان
البار و دیننک کتب معتبره گه مراجعتنل او لان ترتیبیدر

و كان طبعه هذا ثالثاً لعشرين من رمضان
من سـ ١٣١٩ـ بهطبع ورثة الجيركوف ببلدة قزان

Х а з а н ь.

Типо-Литографія насл. М. Чирковой

1899

فهرست ما في الكتاب

الـ	المـ	الـ	
١٦	كسينك شرطى	٤	تقوى خاصيتى اكل
١٧	بيعننك شرطاري	وشر بده تكلف مذمتى	
١٩	چابوله اغان پچاننى ساتو	٥	اكلى علال وحرام فرسهـلر
٢٠	بيع فاسد حكمى	حيوانىدە مكر و أولغان	
٢١	خيار شرط	آلتى نرسهـ	
٢٢	خيار رؤية خيار عيب	ذبح و صيد احكامى	
٢٤	افاله حكمى	خمر فنـك انواعى وحرام لقى	
٢٥	ربا مذمتى	يفك وقطيفهـنـك ايـلـرـگـه	
٢٦	رباء ايـكـى نوع	حرـامـقـى	
٢٧	مسائل ربا	ازون شالوار و آلتون	
٢٨	فرض احكامى	يزـوكـ حـرامـقـى	
٢٩	بيع سلم احكامى	حرـاعـضـانـنـكـ زـنـاسـى	
٣١	بيع صرف احكامى	خـاتـونـنـكـ اـجـنـيـمـكـهـ	
٣٢	بيع مكر و احكامى	وـخـادـمـكـهـ كـورـنـوـحرـامـلـقـى	
٣٤	اجاره بيـانـى	حرـامـبـولـغـانـ فـرـسـهـلـرـ بـيـانـى	
٣٥	اجاره فاسد ده اجر	سـاجـ حـيـسـمـكـ درـسـت	
	مثل لازم أولور	توـكـلـكـى	
		ستـنـلـرـ بـيـانـى	
		كسـبـ فـضـيلـتـى	

فهرست ماده‌های کتاب

ردیف	عنوان	ردیف	عنوان
۴۲	واجب بولغان و صیت	۳۴	پچازلیکنی اجاره حیله‌سی
۴۳	فديه بیانی	۳۷	اضحیه بیانی
۴۴	حرام و صیثار	۳۷	قر بانگه بار افسز حیوانات
۴۵	وصی بولمن احکامی	۴۵	فقیرگه عیبلی حیوان جائز
۴۶	برترکده‌ایکی وصی بولمه	۴۵	فقیرکشی قر بان ایتمینی
۴۷	وصی صبی ایچون تجارت ایتمک حکمی اندیاع او لیاه و صیثاری	۴۱	صدقه ایتمای عیالینه توسعه ایتمسه افضلدر عقیقه بیانی
		۴۲	وصیت نامه فضیلتی

كتاب المعاملات

معارف اسلام په دین جزء تاسع در

بلدة فزان و خادم العلم عالم جان بن محمد جان البار و دیننگ
کتب معتبره گه مراجعته او لان ترتیبیدر

و کان طبعه هزا ثالثا بمنتصف رمضان
من سـ۱۳۱۶ـ سنة بمطبع ورثة الچیرکوف ببلدة فزان

Дозволено цензурою С-Петербургъ. 5 Июля 1898 года.
КАЗАНЬ.
Типо-литографія наслѣдниковъ Чирковой въ Казани.
1898 г.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

كتاب الحظر والاباحة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (مَنْ أَنْقَىَ اللَّهَ أَهَابَ
اللَّهَ مِنْهُ كُلَّ شَيْءٍ وَمَنْ لَمْ يَتَقَرَّ اللَّهَ أَهَابَهُ اللَّهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ
اَخْرَجَهُ الْحَكِيمُ التَّرْمِذِيُّ

ترجمة

هر کم الله دین ساقلان ناسه يعني الله تعالى طیغان نرسه لر دین
طیول سه الله تعالی اول کم سه دین هر شبینی قورقو در و هر کم
الله دین ساقلان ناسه اول کشینی الله تعالی «مرز سه دین قورقو در

فصل في الأكل والشرب

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (سَيَكُونُ رَجُالٌ مِنْ
أَمْتَى يَا كَلُونَ الْوَانَ الطَّعَامِ وَيَشْرُبُونَ الْوَانَ الشَّرَابِ

وَيَلْبِسُونَ الْوَانَ الثِّيَابِ وَيَتَشَدَّقُونَ فِي الْكَلَامِ فَأَوْلَئِكَ

شِرَارُ أُمَّتِي) اخْرَجَهُ ابْنُ ابْي الدِّنِيَا وَالطَّبَرَانِي

ترجمه

منم امتهن بین شوندای کشیلر بولورلر که تورلى طعام
بیارلار، وتورلى اچیمهایک اچارلار، وتورلى کیوم کیارلار
سوزده اوستار و بسو بیلرلر بس بو کشیلر امتهننک یا اوزلاریدر *
ایتى حرام فرسەلر : يرتقاوچى جانوارلر آرسلان، آيو، بورى
تلکو، ماپچى، قارچغە، بورکوت، تىملكان كېنى ودغى فيل،
ايشك، سېغان، وهم باقه، كىرپى، چىن، وناراقان،
كېنى هشرات حرامدر

نجاست آشاوچى حیوان دخى مکر و هدر آلافارغە كېنى تاوقىننک
كوبىراك آشى نجس بواسە اوچىون حبس ايمى مکروه
بولور دونكىز نجس و حرامننک الوغىدر ولاكن اورفىسىز
رنجتىمك كىركىس صو جانوارلىرى بالقدن باشقەمى حلال
ايمس ودغى حلال حیوان نىنك آلتى نرسەسى مکر و هدر ذگر
خصىيە فرج، بىز، مىثانە، اوت، بوغاز قاتى نجس و حرامدر ۰
آن، قويان، ودغى قوشىننک نجاست آشاما و پىسى
و بير تقوچى بولماغانى حلالدر ۰ و هر حلال حیوان نىنك حلال

بولماقند دینلى آدمىنىڭ الله أسمى بىرلە بوغازلەمى شرطدر
 تسمىيەنى قىصدۇ فالدىرىوب بوغازلاسە حلال بولماسى ولكن
 او نو دلوب قالسىھ ضررىيوق او زى اولگان حيوان تاش
 بىرلە او زىوب اول تورلگان ياكە سانچوب ياكە سزوب
 اول تورلگان حيوان هر قايدوسى حرامىدۇ دينىز آدم
 بوغازلاغان حيوان كېيدىر اكىر حيوان قىوغە تشوب
 سلامت چقۇى وهم بوغازلاوى مەمکن بولماسى ياكە باشقە
 سبب بىرلە بوغازلاوى مەمکن بولماسى تسمىيە بىرلە بىر بىرندىن
 جراحت ايدىسىھ حلال بولور وهم آوا لا ودە دەپ تسمىيە
 بىرلە ملتىق آتسە ياكە تسمىيە آيدىب او گرانگان اتىنى
 ياكە فارچىھىسىنى يبارىپ شول يبارىپ بىرلە تو تىسىھ حلال
 بولور ولكن بوصور تىلدە جانىچقۇوغە قدر او زى يتووشىھ
 بوغازلەق لازىمىدۇ

﴿ مقدار ﴾

حلال نىرسەنى حياتىنى ساۋىلار قدرلى آشامق وەم
 نمازىدە قىيامغا قادر بولۇر اق ورۇزەغە قادر بولۇر اق قدرلى
 آشامق فرضىر وقارن طولغا ئاجىي يعنى طويغانچى آشامق مباح
 طويغاندىن آرتق حرامىدۇ مگىر روزەغە ياردىم اپچۇن ياكە
 قوناق آشاسون اپچۇن بولىسىھ جائىز در

﴿ تنبیه ﴾

صوغان سارمساڭ تورما آشامق ملالىدر ولكن ايسى ابلە

کشی رنجودر لیک بولسه درست توکلدر صوغان سار مساق
 تور ماده رسول الله صلی الله علیه وسلام (هر کم بولارنی ییسه
 مسجد مزگه کلاماسون) دیو بیو رمشدر تور ما ییوب مسجد که
 کرگان آدم البتہ فرشته لرئی و باشهه مسلمانلار فی یهان ایسی
 ایله رنجودر گناهلى اولور

﴿ نوع شرب ﴾

قال رسول الله صلی الله علیه وسلام (من شرب
 الْحَمْرَ خَرَجَ نُورُ الْإِيمَانِ مِنْ جَوْفِهِ) اخرجه الطبراني

ترجمه

هر کم خمر اچسه اول آدم نیک اچندین ایمان نوری چیده
 و قال رسول الله صلی الله علیه وسلام (کل مسکر خمر
 و کل خمر هرام) اخرجه احمد و ابو داود و ابو یعلی

ترجمه

هر ایسر زکج خمردر و هر خمر هرامدر .

ایسر تکوچی نرسه بوزم یه شنیدین یا که خرمادین یا که تارینین
 یا که آر پادین یا که آرشدین یا که بالدین یا که دو گیدین
 یا که سوتدین یا سالغان بولسون کر لک آژ کر لک کوب بولسون
 هرامدر ایسر گانچه اچ ماسه ده آز غنه اچ ماسه ده درست توکلدر
 قوری نرسه لر عقلنی کیم و تسه بند فنی واعضانی ضعیفلندر سه

حرامدر افیون و بنک و خشخاش کبی عقلغه خفت
 و انسانغه سفاهت ویرکوچی نرسه لر در استعماللری
 درست توگلدر * اضطرار *

حرام نرسه نیمک واچهک آچلقدین یاصوساودین او لم
 حالینه کاسه بیک آزغنه ملا بولور او شانداق حاکم کبی بر
 کوچلی آدم کوچلاسه حرامنی تناول ایتما گاند
 جانغه یا که اعضاغه ضرر قیلور دای بولسده حرام نرسه نی تناول
 ایتمک جائز بولور

فصل فی الثیاب والزینة

قال رسول الله صلی الله علیہ وسلم (من کان یؤمِن بالله
 وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَلَا یلبسْ حَرِيرًا وَلَا ذَهَبًا) اخرجه احمد

ترجمہ

هر کم الله تعالیٰ کے وقیامت کو نینہ اینا نسہ بس کیما سون
 یفك کیو منی و دھی کیما سون واستعمال ایتما سون آلتون
 نرسه نی * بتون یفك یا که آرقاوی یفك کیوم ایر لر گه حرامدر
 قطیغه ذات کبی نرسه لر آرقاوی یفك بولغافی ایر لر گه حرامدر
 وهم ایر بالا لار غه کیور تمک درست توگلدر اما خاتون ذار غه
 ایر لری آلد فند کیمک درست بولور

حلال ذات‌لر دين کبُر و عجَب‌دين باشقة الله فنک نعمتیه شکر
 نیتی بوله يخشی کیوم کیمک جائز در کبُر وماقتانو
 قصدی بوله کیسه جائز توگلدر ازار و شالوار فی ازون صالح‌لدر سه
 یا باشة چاپان و طوننی کبُر بوله صالح‌لدر رسه درست بولماس .
 اولی و افضل - کوله ک و باشقة کیم ملرنک ینکاری قول‌دین
 او تماس‌لیک - او زونلقد بالتو اور تاستد بولاقبر * و دخی کیوم
 آق توسد بولمق افضلدر * تیر و بورون سور تهک
 ایچون ضرور بولسه یاولق تو تماق جائز در اکر ضرورت
 بولماسه یا که تکلفلی بهالی نرسه دن بولسه مکر و هدر * یاولق
 بیک باچراق بولسه کیسه دن چقار و ب نماز او قوم اولی در
 اکر نجس بولماسه و هم طبیعت نفرت ایدر لیک باچراق
 بولماهه نماز او قوغانی چقار و ب صالح‌مق هاجت توگلدر * چالمه
 یدی گز قدر هر کمگه هر و قنده سنت کیم در * بول فارش
 قدر لی قویرق مستحبدر . بیت خلا غه کر گانده قویرقینی
 قستر و ره علمادن باشقة غه الونغ چالمه ازون قویرق حماقت
 وریادر * آلتون یز و ک کیمک ایر لرگه حرامدر بول مثقال
 قدر کموش و عقیق جائز در ولکن کیماسلیک اولی در *
 آلتون و گموشد بن قاشق ، آیاق ، پچاف ، و باشقة نرسه لر
 ایر لرگه و خاتونلر غه حرامدر * بوایکی ذات‌دن بولغان نرسه فی

استعمال ایمکن خاتون نگه جائز تو گلدر * خاتون لر غه فقط
 زینت آیچون قو للر بینه باشلر بینه و باشقة يرلر بینه بوایكیدين
 تاقمهق جائز دراما آنلار دين رزکه واجب بولور * بر فرسنه
 کوش ايده يالغاسه ياكديا، مسه اوپيرندين تو تماسه جائز بولور

فصل في النظر واللمس

قال رسول الله صلی الله عليه وسلم (زَنَانِ الْعَيْنِ النَّظَرُ
 وَزَنَانِ النُّطْقِ وَزَنَانِ الْبَطْشِ وَزَنَانِ الرِّجْلِ الْخَطَا
 وَالنَّفْسِ تَهْنِي وَتَشْتَهِي) أصل الحديث في مسلم

ترجمه

ڪوزنـدـڪـرـنـاسـىـ نـامـرـمـڪـهـ قـارـاوـ،ـ تـلـنـنـدـڪـرـنـاسـىـ حـرـامـ فـرسـنهـ
 سـوـبـلاـوـ،ـ قـولـنـنـدـڪـرـنـاسـىـ حـرـامـنـىـ توـ توـ،ـ آـيـاـفـنـنـدـڪـرـنـاسـىـ حـرـامـ
 طـرفـينـهـ بـولـغـانـ آـطـوـمـلـرـ،ـ نـفـسـ حـرـامـنـىـ آـرـزـ وـقـيلـهـ وـاسـنـايـدـرـ آـنـدـ
 رـنـاسـىـ شـوـلـدـرـ *ـ اـيـرـ كـشـيـنـدـڪـ عـورـتـنـدـيـنـ (ـيعـنىـ كـندـاـيـلـ
 تـزـآـسـتـىـ آـرـاسـنـدـيـنـ)ـ باـشـقـهـ يـرـيـنـهـ فـارـامـقـ هـمـ شـوـلـيـرـيـنـىـ توـهـافـ
 جـائزـدرـ *ـ عـورـتـيـنـهـ قـارـامـقـ وـ توـهـقـ درـسـتـ بـولـهـاسـ *ـ اوـزـ
 خـاتـونـنـنـدـڪـهـ يـرـيـنـىـ قـارـاوـ وـ توـ توـ درـسـتـ *ـ آـنـاسـىـ وـ باـشـقـهـ
 محـرمـ خـاتـونـنـنـدـڪـ آـرقـهـ وـ قـورـصـاقـ وـ بـوـنـلـرـدنـ توـ بـانـ تـزـگـهـ قـدرـ
 يـرـيـنـىـ كـورـمـڪـ وـ توـهـقـ جـائزـ دـگـلـدـرـ باـشـقـهـ يـرـيـنـىـ كـورـمـڪـ

جائز در * بات خاتون نننک هیچ بیرینی کورمک و تو تماق
 درست بولماس وهم خاتون بوزینی - نامحر مگه کورساتمک
 درست تو گلدر خادملرگه و باشقه دین کشیلر بینه ده
 کورنیک ممنو عذر طبیب ایچون ضرورت بواسمه ضرور
 قدر لی بیرینی کورمک و کورسته ک جائز در * بات خاتون
 ایله خلوت یعنی آولاقله برا آوده بولمه درست تو گلدر * خاتون
 کشی ایکنچی خاتون نننک کند ک وتز آراسند بین باشقه بیرینه فاراسه
 و تو تمه جائز در * اما اول ایکی آراغه قار او و تو تو عندر سز
 درست تو گلدر * ایرکشی ننک عورتند بین باشقه بیرینه
 بات خاتون نننک قار امامق جائز بولور نفس آرزوی
 بولمسه اما آرزو احتمالی بولسه هیچ بیرینه قار امامق جائز
 بولماس * بس بوزماند ایرکشی خاتون بوزینه و خاتون
 کشی ایر لر بوزینه قار امامق جائز ایمه سدر کوز زناسی
 بولور * اجنبیه خاتون نننک تو شکان ساچینه و فامق جو نینه
 قار امامق درست بولماس * او شاند اف هر تنده وقتده قار او
 درست بولماغان نرسه گه تندن آیور ولغاچ قار او ده درست
 بولماس * وهم خاتون ایکنچی خاتون نننک ساچینی او ز
 ساچینه بالغامق هر امدر * خاتون نلرننک زینت ایله اور املرغا
 چقمافلری درست ایمه سدر چقغان خاتون نلر و چقارغان

ایر لری کهاهای بولوارلر و دخی کوبلی او بونلر او بینامق
 و قولاق سالمانچ جائز بولاس فصل لباس و طعامن
 حابتدین زیاده تکلف ایتمک و آنلارده اسوان ایتمک، ریاع برله
 هدیه ویر و شهک، کشیگه کبر و حسن قیلهق، و کشیگه ضررنی
 جائز کورمک، واوطوش او بونی او بینامق، گناه اشکه باردم
 ویرمک، کشی آلدند عورت آچق، حیض و نفاس وقتند
 خاتونینه جماع ایمهک، بر کشیننک بورط اچینه اذنسز
 فارامق اوچ کوندین آرتق کشیگه کینه ساقلامق، ایکی
 کشی آراسینی بوزمق، فاسق آدم برله دوست بولاق، نمازنی
 وقتند بن کاچکدرمک، خاتون کشی محرمسز سفرگه چقهات
 فرض و اجب فرسه لرنی او گرانمای بورمک، تیوشسز بر
 آدمنی قول یاسوز برله رنجوتک، علم اهلینی و علم
 استاد چینی تخفیف ایتمک، و آنلار دین بايلار ف آرتوق کورمک
 مسخره چی کشی یانند بولمق، کبوم و باشهه اشلر ده فاسقلرغه
 او خشامق، بايلار ف بايلقلری ایچون الوغلامق، دنیا
 اشینی دین اشنندین آلد کورمک هرام اشلر در اصلا جائز
 ایدسر * و دخی بر کشینی یاکه مسلماننی غیبت
 قیلمق، و غیبتنی طکلامق، اوَل فرض بولغان یلدین
 عندرسز هجنی کاچو کدرمک، ایکی آدم آراسینی تو زایتو

ایچون بولماغاند ^ه بالغان سویلمک ، فقهه‌سی بولا ترrob
 کشیدن سوال قیمه‌ق ، بر مسلمه‌ماننی اویالتهمق ایچون بر
 مسئله سورامق ، ماختانو ایچون جدال قیمه‌ق ، قرآن
 او قوغاند ^ه طنکلاماینچه سوز سویلاشمک ،
 سوز بروتوب ایکی آدم آراسون بسوژم-ق ،
 بر مسلمه‌اننک سوزینه‌سی ^{کیم}-توب تیوشس-ز
 اویالتهمق ، ضرورت بولماغاند ^ه قبر آچماق ، اهتماجسز
 زکوہ و فطره آله‌ق ، طهارقسز مصیف شریف توتماق ،
 خانون کشی بتون ساچینی ^{یا} با عضیسنسی کیمسک ، وعده‌سی
 یتکان بورچینی فدرات بولا ترrob و برمای بورمک ، کشیگه
 ضررنی قصد ایته-ک . ایشتماکی واجب بولغان
 وعظ و نصیحتمنی ایشتما و طنکلاما و . ضیافتین اذنسز بر
 آزفرسه آلوب قایتماق چین و قرمسقه . قدر فدن الوع
 بولغ-ان جانلی فرسه ص-ورتی سافلام-ق ، دخی
 صورتنی کاغذ کبی فرسه‌گه تشورمک ياكه امر ایتمک ،
 کوگارچین بوله اوینامق : واجب بولغان اشنی ترک
 ایتمک - حرام و منهی اشلردر * و بونلردن باشقه حرام و مکروه
 اشلر کو بدر اهل تقواي او لان علماء و معتبر ^{کتا} بارغه
 رجوع ایدل * و مسلمه‌ان کشیگه لازم در که هر براشنده

شرع شریفکه موافق بولماقغه اجتهداد ایده مسئله سینی
آچیق بالمهه علمادن استفتتا ایده مجرد او زیننک فاصل
عقلیننک حکمینه اعتماد ایتمیه *

فصل فی السنن

رسول الله صلی الله علیه وسلم دین و خلفاء راشدین رضی
الله عنهم دین ثابت او لغان بعض سنن بیان اید لور * طعام
یه کدن اول و صوناک - قول لرنی یوماق ، طعام یمکسی یر
او زرنده قیمهق . ضرور تسز قاشق و باشقة آلت توتما یانچه
بار مقلو بر له یمک ، تورلى طعام یمای ضرور قدرلى بر له اكتفاء
قیمهق ، او لنده تسبیه تمامنده حمد ایتمک . طو یودن اول
وقتامق ، اقامه سنت نیتی ایله ضیافت قیمهق ، مهماننی تعظیم
ایتمک ، ایچوده صولو آلوب ایچمک ، اكل و شرب و باشقة
امر لردہ تکلف ایتماسلیک ، آف کیوم کیمک . از ونلقدہ بالتور
اور تاسندین او زون بولما سلق ، اهل فسق کیومینه او خشاشلی
بوا سلیق ، دائم قیمتی کیوم کیما یانچه گاما ناجار و باما ولی
کیوم کیمک ، نماز و غیری وقتده چالمه کیمک . سالغان
کیو منی تروب قویماق . کیچه بول فلاغاندہ طھارت بر له
یو فلامق ، ایشو کارنی بیکلامک . او تلنی سوندر مک .
صیبح بوغا نچه تور مق ، او بیقدن تور غاندہ و باشقة و قتلار ده

مسو اک استعمال ایتمک ، عطسه قیلغاند . همک ایتمک .
 ایکنچی آدم عطسه قلوب همک ایتسه بیره ک الله دیو دعا ایتمک .
 تانوغان و تانو مغان آدمگه سلام و یرمک ، (اما سلامکه جواب
 قایتار مق و اجبدر) وهم خسته ندک حالینی سورمه . وفات
 او لسه جنازه سینه و دفینه حاضر او لمق ، ترنا قیشی و قول توفیق
 و فاسق جونارینی کیتار مک * و بو نلردن باشة سنتار کوبدر
 الله تعالی هر مسلماً نانی عملگه موافق ایمه آمین

ڪتاب الگسب

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (من طلب الدنيا حلالاً
 تعفنا عن المسئلة و سعيا على عياله و تعطضا على جاره لقى
 الله ووجهه كالقمر ليلة المدر و من طلب الدنيا مفاحراً
 مكانرا لقى الله وهو عليه غضبان) اخرجه ابوالليث السمرقندی

ترجمہ

هر کم حلال بولغان دنبانی طلب قیلسه کشید بن سورا و دین
 سافلانو ایچون خاتون وبالا لارینی تر بیه ایچون کورشیلرگه
 شفقت ایچون اول کشی قیامت کونندہ یوزی اون
 دور تانچی کیچھلی آی کبی نور لی بولوب الله تعالی گه بولغوره
 و هر کم دنبانی ما فتانو ایچون کو با پتو ایچون طلب قیلسه الله

تعالی گه قیامتده بولقور الله تعالی آنکار آچو لانغان حالد
 *
 یعنی بخشی نیت برله حلال مال حاصل ایتمک قیامتده
 آبرویلی دولمغه باعثدر . مجرد مالغه محبت ایچون
 بولسنه الله تعالی ننک آچو لانوینه سبیدر * او زینه ، اهل
 و عیالینه فقهه لیک قدرلی کسب ایتمک واجب ولازمر .
 بر نوع کسبکه قادر او لغان آدمنک کشیدین سوراماقی
 غایتد * بیمان و تو بان فعلدر * بر کو نلیک نفقة سی بار
 آدمنک کشیدین سوراماقی درست تو گلدر * رسول الله
 صلی الله علیه وسلم عقلآلذیل و قبیح و شرعاً حرام و فضیح بولغان
 سوالدن ساقلانو ایچون هر کمنی کسب ایتمک برله امر
 ایتدی و کسبده کوب خاصیتلر بیان ایتدی ولکن هر
 کسبده الله تعالی ننک فرض ایتكان عبادتنده قصور
 ایتماسلیک و کسبند * خیانت قبلماسلیق فرضدر * اکر
 عبادتده قصور قیلسه کسبند * خیانت ایتسه سوالدنین یمادر
 و آخرتده عنابقه سبب او لان قباحتدر * کسبنک او لاسی
 تجارت . زراعت . کتابتدر . صونکره هر تورلی هنرو صناعتدر *
 هر قایو کسبکه شر وعدهن لوک شول کسبنک احکامینی
 و حلال و حر امینی بلمهک شرط و فرضدر

فصل في التجارة

تجارت = ساتو و آلوایتمکدر * فولنگ بولغان قیمت ایاسی مالنى
 ساتق = (بیع) در آلم = (شراء) یا که (اشراء) ایکی جانب دین ساند
 آلدم فعلی = (عقد) ساتولغان مال = (مبيع) مبیع به ابرنگ قیلنغان
 نرسه (ثمن) فولینه کرمکان مالنى برمد تده حاضر لاب ویر مک
 بولوب حاضر آچجه آلوب ساتمهق (سلم) در آلتون یا که موشنى
 آلتونغه یا که هو شکه آلوشد رمق = (صرف) در نرسه حاضر
 آچجه غد ساتق = (نقد) کوتارگه ساتق = (فسیئه) آچجه دین باشقة
 مالنى مالغه سادهق والمق = (معاوضه) آلغان فرسه فایتار مق =
 (اقله) آلغان بھاسینه دیو ساتمهق = (تولیه) آلغان بھاغه بر
 مقدار فائده دیو ساتمهق = (مرابحه) او لچاولی نرسه
 او ز جنسینه ساتمهق بر سی آرتق بولسه = (ربا) بولغان
 عقدی بوز مق = (فسخ) اسلو فنده در *

هر بیعله مبیع - مال بولمق یعنی کشی ملکته تورغان عقل
 میل ایته تورغان نرسه بولمق شرطدر . بس آزاد کشینی
 ساتمهق . بوغاز قافینی سانهق . ھیچ یار افسز چرگان نرسه
 ساتمهق ، او لا کسنه ساتمهق ، تو برا فقهیا کلگه قاتو شد رماینچه
 تیز کنی ساتمهق باطلدر . ولکن او لا کسنه نزد کیمکان
 تیرسبنی ، جونینی ، سویا کینی ، سنکرینی ساتمهق جائزدر *

ودخى اهل اسلام قاشند * قيمت آياسى مال بولمك يعني
 شرعاً فائده لنهق جائز نرسه بولماق شرطدر * بس خنزيرى
 وآننك اجزاسينى وخرمنى ساتحق باطلدر * ودخى آدمنك جونينى
 تر ناقينى سويا كىنى وهر كيمسا كىنى ساتحق جائز توكلدر *
 ودغى تل بوله آلددم بيردم قيملاق ياكه قولدىن قوله
 نرسه وآچقى بير وشمك لازم در * اكر بونرسه في الورمن
 ياكه ساتار من ديسه ياكه آلمق نيتى بوله عقد ايتمانچە
 ثمن وبر وبدە نرسه في شول مجلسدە آلماسە نرسه ننك
 قيمتى آزالغان دولماسه بيع بولماس * اما قيمت معلوم
 بولوب مبيعني آلسە ياكە ثمن ويرسە قد سزدە بيع بولور *
 قالىن بىن اُواق نرسه لارنى دفترگە ياز دروب آلوب
 آچقە سىنى صونكىرە بىرسە جائز بولور *

بایع - مبيعني نزا عسى تابشر رغه قادر بولمك واجبدر
 صوداغى بالقنى، هواداغى قوشنى، صارق اوستىندە كى
 جوننى، جيلەدە كى سوتنى ساتحق فاسىد در ودغى ثمن ومبىع
 مقدار وصفتلرى يىنى بىيان بوله ياكە اشارە بوله معلوم بولمك
 واجبدر * اكر نسيمه بولاسە ثىمنى تو لا و وقتى معين بولماق
 واجبدر * اكر بىلە گوسز وقتى تعىين ايتسەلر مثلا
 آشلىق يتوشكاج، قارياوغاج، پچانچا باقاج ديسە فاسىد بولور

وقتننک واقعه معلوم بولماقی کفایه در ، الیاک و صونک بولوچی
وقتنی تعیین ایتسه‌لر بر علامت ایله نه وقت او لماق معلوم
بولسه جائز بولور سنبر بازاری کبی *

بر تورکوم قرینی هر قایسی بش صومدین دیو عقد قیلسه‌لر
جیو نینه ثمن تعیین ایتماسه‌لر بر سند ده بارند ده بیع
بولماس . اکر قویلار فی ویروب آچه آلسه او شبو ویرشمک
بر له بیع تعاطی بولوب درست لانور او لکی عقد یو قغه چیقار * اکر
بر جوک بگداینی یا که بر طوب بوزنی هر پوتی فلان بها و هر
کزی فلان بها دیسه‌لر مجھ و عننک مقدارینی وبهاسینی
سویلاماسه‌لر فقط بر پوت و بر کز قراید بیع درست
بولور آر تو قند بیع بولماس ولکن شول مجلسی بارچه سیننک
مقدارینی یا که بارچه سیننک نہ نینی تعیین ایتسه‌لر همه سند
بیع درست لنور * بر تورکرم باشمق ساتقانه اچندن بر
دانه نی باشند بیلگولما یانچه او زینه قالدر مقنی شرط ایتسه
فاسد بولور اکر بر سینی بیلگولاب قالدر مق بولمه درست
بولور . وهم شول تورکوم یوزدانه دیو شرط ایتسه‌لر
آرتق یا کیم چقسه ینه فاسد اولور * چا بولماغان پچاننی
ساتمق ، یرینی اجاره گه بیر مک جائز تو گلدر . هیله‌سی کتاب
الاجاره ده ذکر اید لور انشاء الله * سانقان مالینی آچه آلغانچی

بها سنى كيمتوب قايتارب آلسه يا كه بىر نرسه قوشوب ساتقان
بها بىر لە آلسه فاسد بولور * اكراچە آلغاج بولسە جائىزدر

فصل في الشرط الفاسد

بىع اپچون لازم بولماغان اشنى بىرىاق فائىد سىنە شرط قىلمق
بىعنى فاسد ايدىر * مىلا بىر جوك پچان آلسه اوينە ايلتىماكى
شر طايىسە فاسد او لور او شانداق كيمو ملېك آلسه تگوب
ياكە كيسوب ياجووب بىر و شرطى بىرلە، ياكە آت ساتسە
بىر آطنه او زندە تو تمان، ياكە بىر آز او زى فائىدە لەنمق، ياكە
سورا غاندە عارىت و ير وب تورماق شرطلىرى بىر لە بىع فاسد
او لور . قابچىلى اون آلسه قابچى اپچون او لچامايپەچە
اوچ قداق يادورت قداق تاشلا و شرطى بىر لە فاسد او لور .
اكر قابچى او لچا وينى نە قدر بولسە دە تاشلا و شرطى بىر لە
بولسە جائىزدر *

فصل في حكم البيع الفاسد

فاسد بولغان بىعنىك هەمى او شبودر بایع و مشترى
بىعلە يىنى بوزمۇن و اجىدرە اكرا فساد بىع - شرط سېلى
بولسە شرط كم فائىد سىنە بولسە شول بوزمۇن تىوشىر .
اكر بوزماسەلر بائعنىك رضاىى بىر لە مشترى مېيىنى

قبض ایتسه ملک خبیث بزله اول مبیعگه مالک بولور ه آندین
آشامق واچمک و باشه طریق بزله فائنه لنه ه حرام بولور
اگر ساتوب ربع حاصل ایتسه اول ربختی صدقه ویرمک
واجب بولور * مشتری او زرینه عقد ده ذکر اید لگان ثمنی
ویرمک لازم بولماس بلکه مبیعننک مثلینی یا که قیمتینی
تولامک لازم بولور * بایع ایچون مبیعننک ثمنی حلال
بولور وهم شول ثمندین ربح لانسه ربختی حلال بولور *

فصل فی الْخِيَاراتِ * خیار شرط *

بعد بایع ایچون یا که مشتری ایچون یا که هرایکادی
ایچون اوج کونگه پاکیمکه قدر اختیار شرط اید لسه جائز در
مو نکا (خیار شرط) دیرلر * مدت اچند ه اختیار لی کشی یعنی
فسخ ایتسه صاحبینه بلدر مک کرک . اکر بلدر مای مدت
اوتسه یا که آلغان فرسه دین یا که ثمندین فائنه لنه باشلاسه
رضاعلام تیدر اختیاری بتار * اختیار بایع ایچون بولسه مال
هنوز بایع ملکنده بولور مشتری قبض قیلغان بولسده *

اگر مدت اچند ه مشتری بند مال هلاک بولسه قیمتینی تولار
آتالغان ثمن معابر بولماس * اختیار مشتری گه بولسه بایع ملکنده
چقار مشتری ملکینه کم مای ترور * بوصورتده مال مشتری
بند نده هلاک بولسه آتالغان ثمنی تولار *

خیار رُؤیت

مبيععنی تل برله یا که اشاره برله بیان ایدلوب مشتری
کورمای شراء قیلسه جائزدر * کورگان وقتنده مشتری
اختیارلی بو اور - بونی (خیار رؤیت) دیر لر مالده عیب
تابه ماسه ده اوّل رضا بوا سه ده قایتاره ق جائزدر * اگر بایع مالنی
مشتری یکه کلت و ب و پرسه رداب تهس * اگر ردا یتمک بولسه عقد
اور فینه با یاعکه ایلم تو ب و پرمک کرکدر * با یاع - ملکنده بولوب
کورمگان نرسه سینی ساتسه دخی جائزدر ولکن آنکار خیارتیکه ماس *

—

رُؤیتده هر مالده مقصود یرینی کورمک، مثلاً نرسه لرده
نموده سینی کورمک معتبردر * اگر مقصود یرینی کورگاج
آلسه کورگان نرسه آلغان بولور خیارتیکه ماس * اگر مقصود
یرینی کورگان بولاسه باشقه یرینی کورگان بولاسه کورمگان
نرسه شراء بولور خیار ثابت اولور * مثلاً صغره - چیلن
اوّده ایچ طرفی، جایگی کیومده طشی، مقصود در *

خیار عیب

اگر مشتری - آلغان مالنده عیب قدیم یعنی با یعده وقتده
بو لغان عیینی نابسه وقت عقده با گان بو لاماسه قایتار وغه
اختیارلی بولور * بونکا (خیار عیب) دیور لر عیبد بن مراد تجار

آرسند * بهاسینی کیمو تکان عیبدور * اگر عیبلی نرسده
 عیینی با گاج عاد تپه تصرف ایتسه رضالق بولور قایتاره آلماس *
 وهم کوب طعامننک بعضی سینی یا بارچ هسینی آشاغا ج عیینی
 بلسه فالغانینی قایتار وغه با که نقاصانینی تولا توگه قادر بولماں
 اکرم مال مشتری قولنده عیبلاتکاج ایسکی عیبی ظاهر
 بولسنه مثلا اوئنی پشورگاج ، کیومنی کیسکاچ بوصورتلرده
 مشتری نقاصانینی بایعدهن آلور *

خیار تعیین

ایکی یادج بورکی باشماقندک بر سینی سایلاب آلهق ایچون
 اوچ کونگه قدر اختیار برهه آلسه جائزدر . بونکا (خیار تعیین)
 دیورلر * هر قایو ننک بهاسی آنالوب آرادین بر سینی آلمق
 بولور . ولکن اوچدن آرتق جائز بولماں * وهم بر سینی
 تعیین اوچ کون ایچنده بولمک تیوشدر *

خیار نقد

اگر مالنی سانسه اوچ کون او تکانچی ثمننی تابشور مق شرطی برهه
 و قتنده ثمن ویرما سه بیع بولماهه عهه ایتسه لر جائزدر مونکا
 (خیار نقد) دیرلر . اگر و قتنده ثمن یتوشد ر ما سه بیع نوزولور

فصل في الأقالة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من أقال مسلماً بيعنته أقاله
الله تعالى عنده يوم القيمة) أخر جهابن ماجه وابن حبان والحاكم

ترجمه

هر کم مسلمانگه ساتو عقدینی قایتارسہ الله تعالی اول
آدمنک کناهملرینی قایتارُ قیامت کونند * یعنی ساتوغه
یا که آلوغه او کو نگان آدمنی فُز غانوب عقد یعنی قایتارسہ
الله تعالی اول بندِ فنک کناهملرینی بارا قار دیمکر *
أقاله - قیلغان یعنی قایتار مق و بو زمقدر * باع و مشتر بندک
سو ز رضاقلری بوله یا که هر ایکاوی آلغان نرسه و شمننی
قایتار و شماقلری بوله حاصل اوور * باع - آلغان ئمننک مثایمنی
قایتار مق لازم کلور . برا آز کیمتوپ بآر تدر و ب یا بشقه
جنس ثمن و برونى شرت ایتسه لرده معتبر تو گلدر * اگر
جیبع بالا تو غدرسہ یا که بتون هلاک بولسہ اقاله بولماس
اگر کیموجان بولسہ فالغانند * جائئزدر * صابون - آلغاج کیبوب
کیهوسه کیمودن حساب اید لاما بتون حسابند در *

فصل في التولية والهراجهة

باي عننك او زينه - توقان خراجاتيله تو شكان بهاغه آلسه یا که

بر معین مقدار فائده ویرمک بولوب آلسه عقد و قمند
آلغان بهاسی معلوم بولسه، مائز در * اوئلگى - تولیده آفری -
مرا بجه اسمند دره ثمنِ اول یعنی رایع او زی آلغانداغی ثمن
او اچاولی یا که تفاوت سر صافانی فرسه بولەق شرطدر *

فصل في الربوا

قال رسول الله صلی الله علیہ وسلم (درهم رب بابنا كله الرجل وهو
يعلم اشد من هستة ثالثین زفیه) اخرجه احمد والطبراني

ترجمه

رسول الله صلی الله علیہ وسلم ایتیدى ربادن بولغان بر درهم كه
كشى آنى نله تروو آشار او توزۇ آلتى زناندین يەمانراقدىر
(لعن رسول الله صلی الله علیہ وسلم آكل الربوا ومو كله و كاتبه
و شاهد يه وقال هم سواء) اخرجه عسلم وغيره

ترجمه

رسول الله صلی الله علیہ وسلم لعنت قىلىدى ربا آشاچىنى
آشاتوچىنى، ر بامعامله سند بياز و چىنى، وهم ايکى شاهد بىنى
آلار برايرلودىدى ر بامعامله سىننڭ غايىتىي ان او لاقىندىن فاتوشى
بولغان آدمىننڭ هر قابوسىنە لعنت او قولشىدر * محاذ الله تعالى *
ر بالحرام والوغ كناهدىر كرك بىعىد كرك قرضى، بولاسون، حراما چىنى

انکار ایمکوچی کافردر * ربا ایکی نوع - رباء فضل و باء ذماء
 او لچادلی نرسه فی او ز جنسینه برسینی عوض سز آرتق ایدوب بیع
 قیلسه رباء فضل بولور کرک نقد کرک نسیه بولسون بیع - فاسد
 وفضل - حرامدر * او لچادلی نرسه فی او لچادلی نرسه برابرند نسیه
 ای و ب ساتسه برجنسدین بولمسه لردہ او لچادلری برابر
 بولسده دیا که برجنسه او ز جنسی برابرند نسیه قیلو ب ساتسه
 او لچادلی بولمسه د درست بولاس رباء نساء بولور * او لچادلی ایکی
 نوع رسی کیل = صاوت او لچادلی کاسه و چیلاک برله او لچامک
 کبی او لچابگان فرسه گه (کبی) یا که (مکیل) دیرلر * نوع آخر
 وزن - آغراف برله او لچامکدر او لچانمش فرسه گه (وزن) یا که
 (موزن) دیرلر مالنک وزن یا که کیلی بولماقندہ هر
 زماننک عرفی معتبردر * او شبو ایکی نوع مالنکی (اموال
 ربویه) دیرلر یعنی رجاجاری بولغان ماللر * رباء فضل بولوغه
 قدر برله چنس یعنی او لچادلی بولوب برجنسدین بولمه
 شرطدر او لچادلی بولوب برجنسدین بولسه لر آشاییمیق
 فرسه بولسه لردہ رجاجاری بولور رباء نساء ده قدر برله جنسنک
 برسی بولسه حراملک ثابتدر یعنی ایکاویده کبی بولسه
 یا که ایکاویده وزن بولسه جنسنکی باشقه بولسده برسینی
 برسی برابرند نسیه ساتھی حرام بولور وهم ایکاوی برجنسدین

بولسه‌لر اوچاوسز بولسنه لرده یا که اوچاولری تورلیچه بولسنه ده
بیع نسیه درست و لاماس ر بابولور . مگر بر طرفه ڈمن بولسنه
یعنی آلتون یا کمیش آچجه بولسنه بونلروزنى بولسنه لرده
بونلر برابرنده بروزنى فرسنه فسیه ساتنه جائز در
واوشاندای بونلرنى وزنی فرسنه سلم قیلسه یعنی ثمن
حاضر و بروب مالنی نسیه ایتوب الهم بولسنه جائز بولور *

مسائل رباء

بغدای ، آرپه ، آرش ، تاری تورلی جنسندر * برسینی
آخر برابرنده فضل برله نقد ساتولسنه جائزدر . اگر نسیه
بولسنه ایکاوی برابر بولسنه ده ، تفاوتلی بولسنه درست
تو گلدر . اسکر اون قداق بخشی بഗدایینی اون ایکی
قداق نچار بگدای برله آلو شرمه ر بادر . بخشیلیق
یدانلوق باب رباده حساب ایدلمس بگدای برله اُنی بر
جنسندر . بربرسی آراشدنه تفاوت برله ده تفاوتتسزده
آلو شماق درست تو گلدر تسویه معلوم بولما غافدین . اُن برله
ایکمک ایکی جنسندر . برسینی آخر برابرنده سانهق
جازائزدر تفاوت برله بولسنه ده کرک نقد کرک نسیه . حیوان
برله ایتی برجنسندر . برسینی آخر برابرنده فسیه ساتنه فاسد
اما نقد ساتنه فضل برله بولسنه ده جائزدر — حیوان

اولچاووسز فرسه بولغانندین . صارق ایتینی ترک صغر برابرینه
 ساتسنه نقد و نسیمه هر ایکاوی جائز بولور . صارق ایتی صغر
 ایتی برابر نده نقد بولسه فضل برله جائز امانسیمه بولسه
 برابر بولسه لردہ فاسد بولور . کجه و صغر سوتلری ایکی
 جنسدر * وهم ایچ مایی ایله قویرق مایی باشقه جنسدر
 نقد بولغانندہ برسینی آخر برابر نده فضل برله ساتھق
 جائزدر * اوچاوگه کرماسلیک آز فرسه ده فضل جائز بولور
 مثلاب اوج بخد اینی ایکی اوج بخد ای برابرند ساتسنه صحیدر

فصل فی القرض

مثلی بولغان فرسه فی مثیمنی تولا مک بولوب عاریت آلمق قرض
 آلمقدر . الله تعالی ننک رضالقی ایچون و مسلمانغه یاردم ایچون
 قرض ویرمک صدقه نافله دین افضل اولان عبادتدر . وزنی
 کیلی . تقاوتسز صانلی فرسه ده قرض جائزدر . اما تقاوتلی فرسه ده
 صحیح بولماس * بس عورطه . کابسته او خشاشلی فرسه لردہ عد د
 برله قرض جائزدر ایکه ککه عد د برله هم وزن برله صحیدر
 ایتد و وزن برله جائزدر * حیوان . کیوم ، باشماع ، کعبی بهاء
 برله یورگان فرسه لردہ قرض درست بولماس * قرض آرقاسنیه
 بور چلیدین هیچ جهت برله فائدہ لنهق درست بولماس و با
 حکمندہ در اگر اون صوم قرض ویروب اون بر صوم آلمق

بولسه آشُر با و هرامدر * اگر بور چلی کشی با شقه وقتده عادت
بواغان فائنه سینی تیکو رسه قرض ایچون بولغان بولور - مکروه
بولور * قرضده مدت یو قدر مثلًا بر آیغه دیو قرض
دیرسه آی تولغانچوق حقینی سورامان و آلمان ممکندر
مر وقتده سورا سه - مد یون نذک تولامکی لازم در * اما با شقه
بور چلر وقتلى بولور بر مالنى بور یاغه نسيه گه آلسه
بلغه برجون تولاماسه ده ایگاسی سورای آلماس - مگر مد یون
مدت تولغانچی وفات او لسه مدت ساقط او لور - مد یون
وفات او لغاجده و رثه دین سورا مقعده قادر بولور *

فصل فی بیع السَّلَم

نهننی نقل - مبیعنی فسیه ایتوب عقد ایتسه لر شرائطی برله بولسه
بیع سلم نامنده صحیح بیع بولور - مشتری رب السَّلَم - بایع
مسلم الیه مبیع - مسلم فیه ثمن - راس الملا اسمبلزنده بولور
قدر ینی صفتینی بیان ممکن فرسه اردہ صحیح بولور - او لچاوی
دکنی و چاما لی صانلی فرسه اردہ - بغلای، آرپه، کج توز، ملی ایت
پور طه، لیهون کبی ماللردہ جائزدر - فاربوز، قاوندہ، حیواندہ
تیریده صان برله جائز بولماس اماتیر ینی وزن برله عقد
ایتسه لر جائزدر * سلم نذک شرطی بی دین ر مسلم فیه نذک ذاتینی
صفتینی واو لچاوی ینی و مدتینی نراع بولما سلیق ایدوب بیان

ایتمک وهم رأس المالنى بیان ایتمک . اگر مسلم فیه آغز نرسه
 بولسنه تابشور مق او رنینی بیان ایتمک * سلممندک
 آز مدف بر آیدر . بعضلر اوچ کون دیدی . او بشو
 شر طار بولسنه عقد سلم پیدا الور . ولكن شول مجلمسه رأس
 المالنى قبض قیلهق سلممندک بوز ولماوینه شرط در رأس مالنى
 قبض ایتمای آیولسنه لر سلم فاسد اولور . بوز صوملىق
 نرسه ده سلم ايدوب شول جامسده ايللى صوم ويروب
 قالغانينى اينكىپى وقت تابشور مق بولسنه ويرلگان ايللى
 صوم توغر يسنده سلم بولور ويرلگانى توغر يسنده باطل
 اولور * آلتون . كوشش سلم جائز بولماس — مثلاً كاعن آفقە
 ياباشە نرسه بوله — صونكىدىن ويرلاچك آلتون يا كوش
 تىكە سانو لسنه فاصد بولور و دخى وقت عقد دين تسلیم و قميشه
 قدر مسلم فیه تابولوب تور مق شرط را اگر ذكر
 ايد لگان مدت اىچنده بتوپ تورمه سلم جائز بولماس
 اگر مدت تولغانچە مسلم اليه وفات او لسنه مدت سافط بولور
 رب السالم صوراشه ترکە دين حاضر و رئەننک تابشور مغلىرى
 كرك بولور . وهم باشقە دينلرده او شبور و شچەدر يعني مديون
 وفات بواسه مدت سافط بولور مدت اداء تولغانچى صاحب دين
 ايسته سەوارتلرنىڭ حاضر تولا مكلرى لازىمدر * مسلم اليه رب

السلمهن رأس مالنى قبض ايتماينچه بىدىنې باشىدە فرسەنى آلسە جائز اولماس او شانداق رب السلم مسلم فيھى قبض ايتكەنچە آنى تصرف ايتسە - مثلا آنى سانسە ياكە بىركشىنى او زىنه شريك ايتسە ياكە بىع سلمىنى اقالايدوب رأس مال بىراپر نىدە مسلم اليە دين ايتكچى فرسەنى ساتوب آلسە جائز بولماس او قالا صورتىدە رأس مالنىڭ او زىنى ياكە مىلىنى

قايىتار مۇق تىوشىمىدر *

فصل في الصرف

ئەمنىڭ ئەمگە آلو شىدر مۇق صرف نامىندە در * آلتون كەمشىرى كەنگەن بولسون كەنكەن بولسون ئەمنىڭ قىقىدىر * كاغذ، باقر آقچە لەر ئەمن عريفىدر * اگر ئەمن حقيقى بىرلە ئەمن عريفىنى آلو شىدر سەھ شول مجلسىدە بىر طرفى قبض ايتماك شىر طىرىپ طرفى ئەسىدە جائز بولور هر ايکى جانب نىقد بولماق شەرت توڭىدەر * اگر آلتوننى كەمشىرى برابر نىدە ساتو لىسە هر ايکى طرفى شول مجلسىدە قبض ايتماك شىر طىرىپ * اگر بىر دكاندە آلتوننى آلو بىر ايتكچى دكانگە واروب كەمشىنى كەنگەن بىر سەھ فاسىت او لور * آلتون بىرلە كەمشى آراسىندە او لچاۋ شەرت بولماس اگر آلتوننى آلتونغە ياكە كەوشنى كەوشى كەنگەن سانسە شول

مجلسده هر ايکي طرفني قبض ايدهشماك وهم وزنده براابر
 بولمچ شرط در تفاوت بولسه ربابولورا ~~ا~~ ^كرموش
 تنكه لرده كوش آز بولوب فانوشى كوب بولسه كوش
 حكمىنه بولماس باشهه مال حكمىنه دره خالص كوشكه
 آلوشد رغافنده تکده بولغان ~~ح~~ كوشد ين ~~ك~~وبراك بولسه
 جائز در ولكن شول مجلسده هر ايکي طرفني قبض
 ايدهشماك شرط درا ~~ك~~ر تىكه ~~ك~~مشينه براير بولسه ياكه
 آز بولسه فاسد بولور وهم فانوشلى تنكه اوزى ~~ك~~بى
 فانوشليغه آلوشد رمى جائز در مجلسده قبض ايدهشماك
 شرطى ايله وزن بوله ده مان بوله ده تفاوت بوله ده جائز در
 مساوات لازم بولماس *

فَصَلْ فِي الْبَيْعِ الْمَكْرُوهِ

بر آدم نرسه سانلاپ تورغاند - ايکنچى آلماقچى بولماغان
 آدم مشترينى قز قدر و ايچون بها آرتدرمى مکروه
 تحر ييمىر * و دخى بر آدم سودايسى أستينه سودا ايتماك
 او~~ك~~لگىلر بهاغه راضى بولوشقان بولسەلر مکروه در * اصل
 بيع صحاب بولوب مکروه تحر ييمىگه مقارن بولسه بيع مکروه
 تحر يى او~~ك~~لور مکروه بىعنى قىلسەلرگىاهلى بولور لارقايتارشماق
 واجب بولور . اما قايقشارشماسالار عقد قياو بوله ملك ثابت

بولور مشتری ذمه‌سنده ذکر اید لگان ثمن لازم اولور *

مکروه بیعلو : جمعه کون او لکی اذان اید لگاچ قبلنغان بیع

ودغى نجش یعنی مشتری تیوشلی بها ویرگاچ آرتق بها

ایله آلسون ایچون اوچنچی آدم بها آرتدرمی یا که

مبيع ده بولاه اغان صفت بوله ما قنامی و دغى بايع و مشتری

بر بواحه کبلو شکاج عقی دین اوّل ایکنچی آدم (من آرتقرا

بها بوله آلام یا که من ڪهراف بها ایله ویرم) دیو بو زمق

اما بهاغه کبلو شکانچه آرتدرمی جائز در بیع من بیزید

کبی رسول الله صلی الله علیه وسلم دین صادر اول مشتری

ودغى چیت دین کیلگان آشلقنی بازار غره ڪرگانچه فارشو

بارب آلمق شهر خلقینه ضرر بولور لق بولاسه ، یا که

ساتو چی بازار بهاسینی بلهای آلد انور لاق بولاسه . اما خلق غه

وساتو چیغه ضرر بولاسه جائز در . چیت دین کا گان کشیند نک

مالینی قیمت لک و آچلا - قز ماننده شهر ڪشیمسی ساتوب

ویر مک . یا که آچاق زماننده شهر دین فریه گه آشلاق

ساتو چه و دغى احتکار جائز تو گلدر . یعنی بازار دین آشلاق

جیبو ب بها ڪوتار لدر ب ساتهای تور مق . اما او ز

ز راعتند دین بولغان آشلقنی ساقلاسه ڪناه بولماس

كتاب الاجارة

فال رسول الله صلی الله علیه وسلم (أَعْطُوا الْأَجِيرَ أَجْرَهُ

قبل أن يجف عرقه) آخر جه ابن ماجه والطبراني وأبو يعلى

* ترجمه * بالچيغه ياليمين ويرنکز تيرى كېبۇ دىن الواڭ *

يعنى بىر خدمت اىچۇن بىر كىشىنى ياللانسىشول خدمتى تام

ايتى بىر لە خدمت يالىنى وىر مەك لازم بولۇر . بىرنىسى

فائىدە لاندىق اىچۇن كېشىگە يال بىر لە وىرگۈچى (موجۇر) آلغوچى

(مسنۇجۇر) خدمتىڭە كىر شىكۈچى (اجير) اسىلار نىدەدر *

اجارە دىيۇ منفعىتى ساتۇرغە ايتورار . او دە تورەق كېومنى

كىمەك ، آطىنى بىكىمەك ، كىشىنى خدمت ايدىرىمك ، كېىي *

شرطلىرىنىڭ بىرسى منفعىتنىڭ معلوم بىلماقىدر * منفعىت جىنسىنى

بىيان بىر لە معلوم بولۇر . بىركبوم تىكەك - بىركىسى ياساق -

ساعت تو زايىتەك اىچۇن عقد قىلۇكىي * بولاردە اشلاۋچىنى

او زىنە خاصلاماغاندە مەدت بىيان ايتىك حاجىت اىرمىس * منفعىت

مىت قىنى بىيان ايتىك بىر لە معلوم بولۇر * خادمنى آپىغە ياكە پىلغە

ياللاۋكىي - آونى ، دەكاننى ، كېيومنى بىر مەدت بىر لە فائىدە لەو

ايچۇن آلمىق كىي * و كاھاشارە بىر لە معلوم بولۇر كورۇڭان

فرىھەن ئىكىچى يىرگە كوتارمك اىچۇن ياللاۋكىي * و دەھى

أجرە يعنى يال معلوم دو لەق شرطىدر * أجرە وقتى تعىيىن

اید لسه شول و قنده او تا مک لازم بولور — مستاجر فائدہ
 آلغانچی بولسده * اجاره اید لمش دکانی مستاجر که تسليم
 اید لوپ فائدہ لانو غه اذن وير لسه گر چه کيمت بوش تو رساده
 اجاره صحيح بولغان صور تد اجره لازم بولور — ولكن اجاره فاسد
 بولغان صور تلدہ فائدہ آلمای اجره لازم بولماس * بلکه فائدہ
 آلجاج اجر مثل لازم بولور ولكن تعیین اید لگان قدر دین
 آر تر لاماں * بر عمل ایچون اجاره صور تند نرسدہ اجیر نذک
 اثری بولسده اجره آلغانچی نرسه فی صاحبینه وير ما سکه اجیر
 اختیاری بولور * خیاط کبی — کیو منی تمام این کاج اجره سینی
 آلمای تا بشور ماسه جائز بولور خیاطین بر نرسه کر ماسه ۵۰۰
 او شانداق خفاف، صباغ * مال صاحبی سورا غاندہ اجره آلغانچی
 مالنی وير مسہ لرجائز در خیانت لرندین باشة، مال لار قول لرندہ ملاک
 بولسده امن بوا اسلر * اکر نرسدہ اجیر نذک اثری بولماسہ اجره
 ایچون نرسه فی حبس قیله آلماس حمال کبی خد متینی تمام
 ایند کدہ المی تسليم ایمه کی لازم در اجره سینی آلسده * اکر
 اجره ایچون حبس ایند کندہ قول ندہ مال ضایع بولسده اضامن بولور
 اجره مقصود بولغان فائدہ ایچون بولماق شرط در مثلا آتنی منہک
 یاعر ابه گه ییکمک ایچون کیو منی کیمک ایچون اجاره کبی
 اما آتنی مجرد یور طسدہ تو غی ایچون اجره که آلسه یا که کیو منی

اوينه قويوب كشىگا كورساتمك اىچون آلسه جائز بولماش
 وهم اجره لازم بولماس * ودھى اجيرننك عملى بىرل بولغان فرسه
 برا بىرنده اجاره فاسد در * مثلا تگرمانچىگە تارتقان ان ننك بعضىسىنى
 ويرمك بولسە درست بولماش . تارتقا نچى بىغى ايدىين ويرسە ياكە
 مطلق ئىلان قدر ان ديو عقة دايتسەلر او شبو تارتقان ان دين
 ديو ب آناما سە صونكىنى يىن شول ان دين ويرسە جائز بولور .
 او شافداق او ن دانە اكمىنى ايلتماك اىچون شول او ندىن
 برسى برا بىرنده اجاره دايتسە فاسد اولور . اما برا اكمك برا بىرنده
 ديو عقد قلو بىدە صونكىنى يىن من كور او ن ننك بىرىسىنى ويرسە
 جائز بولور و دھى اجاره - معلوم بولماغان فائىء اىچون جائز
 بولماش * مثلا كجه گەسيكىورتەك اىچون تكاني اجاره قىلىسە جائز
 بولماش * و دھى بىر فرسە ننك ذاتىنى آماق اىچون درست بولماش .
 مجر دفائىء آلهق اىچون بولھق لازم * مثلا پچانلىيكنى پچانىين
 آلهق اىچون اجاره جائز او لماس . وهم كولنى بالقلر يىنى تووقى
 اىچون - ياكە صغرى ساومق اىچون اجاره جائز بولماش
 پچانلىيكنى حىيل شولدر - معىن مقدارلى يىنى معىن كونلرده
 تور ماق اىچون و شوند يياتھق اىچون اجاره ايدوب پچانلىي
 مباح ايدىلر لر . كولدە دھى شول قىياس بىرل كيمە بىرل
 يورمك اىچون و قويونھق اىچون عقد ايتوب صامىنى

بالقلرينى بوكىسىه گە مباح ايتىسىه جائىز بولۇر
كتاب الاصحىة

قال رسول الله صلى الله عليه وسلم (من ضحى طيبة نفسه
 محتسباً لاضحيةه كانت له حجاباً من النار) * رواه الطبرانى

ترجمە

هر كم كونكى خوشلىقى بىرلە قربانى اېچۈن ثواب ايمىد
 ايتىكان حالدە قربان بوغازلاسە قربانى اول كىسىنه اېچۈن
 او تىدين پىرده بولغاى * قربان بوغازلىق دين اسلامنىڭ
 واجبلىرىندىر * واجب بولماقندە اوج شرط واردىر * اۆل :
 ايام نىخردە فطرە بايلىقى قدر بىاي بولماق . اكىر اول كونلاردى
 فقير بولسىدە واجب بولماس وهم اۆل كونلارنىڭ غىنى بولوب
 نىخىرنىڭ اوچانچى كونىنىدە فقير لا فسىه واجب بولماس .
 فقير كىسىنه اخبار وقتىدە غىنى بولسىه قربان واجب بولاور *
 شرط ثانى ذىبح ايام نىخردە بولمىق يىعنى ذو الحجه آبى نىنك ۱۱-۱۰
 ۱۲ كونلارنىدە بولماقىدر . مقدم درست بولماس * فقير كىسىنه
 قربانلىق آلسە يابىر كىسىنه قربان بوغازلاو بىرلە نىدر ايتىسىه
 ايام نىخردە بوغازلاي آلسە لەر تۈركىلەندە قربانلىقلرىنى صىقە
 ايدىرلەر . اكىرغىنى كىسىنه قربان بوغازلامى فالسىه بىها سىنى صىقە

ایدر ۰ قر باناق آلغان بولسه قر باناق ننگ او زینی و برمک
 لازم بولور * عین او قوله تورغان ير بولسه عین او قوغانچه
 قر بان بوغازلاودرست بولماس عین سز قريمه ده او ننچی کون ننک
 تانکی بولغاج درست بولور ۰ توفند بوجازلی مکروهر ۰
 شرط ثالث: مقیم بولغان مکلف کشی بولماقدار ۰ مسافرگاه واجب
 بولماس غنی بولسده ۰ مقیم کمسه گه او زی ایچون قر بان
 چالهق واجدر ۰ ولکن صبیلری ایچون غنی بولسه لرد ۰ قر بان
 چالهق واجب بولماس * اضجیمه ده قر بانلر غه لا بق حیوانشی
 بوغاز لرق رکندر * قر بانلر غه لا بق حیوان قوی، صارق،
 کجه بر رکشی ایچون ۰ تو ۰، صغر یدی کشیگه قدر لی جائز در
 قر بانلر غه جائز بولماغان حیوانشی بوغازلاسه تاوق، اوردک
 کبی قر باندین بولماس ۰ مکروه اش قیلغان بولور * قر بان
 حیوانلرینک اعضا الری سلامت بولماق شرطدره عمیاء عوراء عجفاء
 عرجاء هتماء سکاء جدعاء ۰ حیوانلار جائز بولامر (عمیاء) بتون
 صوفر (عوراء) بر کوزی صوفر (عجفاء) جلکی کبکان آرق
 (عرجاء) آقساق بوغازلار اورنخده بارا آماسایق بولسه درست
 بولماس (هتماء) تشنسر ۰ اکر کو بر اکتشی سلامت بولسه جائز
 (سکاء) قولا قفسز ۰ ام اخلاقتند ۰ کچوک کو قولا قلی بولسه جائز (جدعاء)
 بورنی کیسوک کوزیننک ۰ قولا قیننک ۰ قویر قیننک ۰ موگزیننک

یار می باکه کو براکی ڪنکان بولسنه درست بولماں ۰
 موکرزنگ سو یاکی صنسنه ضرر یوقدر ایچدہ اولغان جلکینه
 قدر صنسنه درست بولماں ۰ موکاک بولسنه جائز پچان
 حیوان و قو طر لی حیوان سیمه وز بولسنه لرجائزدر ۰

کجه فوی ڏانلری بر یاں تولغان بولماں کرکدر مکر فوی نذک
 آلتی آیدین آرتقانی الوغ بولسنه یراوندین فاراوده بر یاں لیمددین
 آیرم کورنده درست بولور ۰ کجه ده بر یاں دین کم بولغانی
 درست بولماں ۰ صارق فوی هکمنه بولسنه کروک * صغر ایکی
 یاں تولغان بولماں لازم در کهی جائز بولماں * توه بش
 یاں تولغان بولماں لازم در * بالغز آدم فربان ایچون صغر
 آلوب صونکره آلتی آدمنی شریک ایتسه جائزدر ۰ ولکن
 اوُل شریک بولوب آلسنه افضلدر ۰ اگر شریکلرنگ برسی
 وفات بولوب وارئلری مذکور میت ایله اور تاق حالندہ
 بو غازلاوغه اذن و پرمه لرجائز بولور وارئلر اذن و پر مسنه
 هیچ قاییوش ریک دین فربان بولماں * او شاذداق شرکانگ
 برسی ایت کر لکا ایچون فانو شسنه هیچ قاییوسی ایچون فربان
 بولماں * فقیر کمسنه نذک فربان لغفی بالا طوغن رسه بالاسینی
 تر لکحالندہ صدقہ قیلور یاکه آناسی بوله بو غازلار ولکن
 ایتمینی یوس صدقہ ایدر * نذر فربان هم او شاذداقدر ۰

اماگنى آدم - طوغدرغان حيوانيى قالدروب بدلينه
اينكچينى بوغازلاسه جائز بولور .

فقير ننك آلغان قر بازلقى عىبلانسى ذبى جائز دروكفایه در
اوشانداق فقير اىچون شراء وقتنه عىبلينى آلسەدە
کفایه در * أماگنى ننك قر بازلقى عىبلانسى اينكچى سلامتى
بوغازلا ولازم بولور * قر بازلقى وفات بولسە ياكە يوغالىسى ياكە
اوغورلا نسى فقير گە اينكچىنی بوغازلا واجب بولماس ضايع
بولغان حيوانيى ندر ايتكان بولسەدە . بوصور تارده غنى
اىچون اينكچينى بوغازلا واجب بولور * اكر اينكچى حيمان
آلغاج ضايع بولغان حيوان ايام خرده تابولسە غنى يخشىراقينى
ذبىح ايدره فقير هر ايقاوينى ذبىح ايدره بعض رواندە برسى کفایه
قر بازانقىنك يونىنى آلمق سوتىنى ساومق جائز ايمس يونىنى
آلسەد قە قيلور . ايام نحر يقين بولسە جىلىنېنى سالقىن
صو مرلە علاج ايدر اگر يراق بولسە ساوماي مىكىن بولماسە

—

سوتىنى ساوب صىد قە قيلور ضرور تىزىز قر بازلقى تىدىيل
مكروهدىر قر باز ايتنى دين صاحبى وعىمالى اكل ايدرلر قرنىداشلىرىنه
دوستلار ينهيدىر ورغنى بولسە لىرده . اوچدىن بولىنى ياز ياده
راقنى صىد قە ايتمەك افضلدر * اوشانداق تىر يىسىنى صىد قە قيلەق
تىوشىر اگر عىمالى فقير كشى بولسە ايتنى دين صىد قە قىلماي

عیالپنه ایر کونلیک قیلسه او لی در . فر بان ایتمینی و تیر یمنی
 ساتمی مکروه تحریمیدر * اگر تیر یمندین کون اشلاتوب
 یا که او زندین فائده لاذسه یا که بتورمای فائده لنه تورغان
 فرسه بره آشدرسه (چیلک) ، قهغان ، بالمه ، پچاق) کبی جائز
 بولوره آفچه غده یا که آشاو نرسه سی کیمیگه سانسنه صدقه ایدر .
 ذبح که قادر که سنه او زی ذبح ایتمک او لی در او زی بخشی
 قیله آلماسه باشقه فی و کبل ایتوب او زی حاضرا اوره ذابع ننک
 تسمیه سی آفایه در . اکر ذابع ننک قولینه قولینی قوبوب
 ذبحدیه یاردم ایتسه هر ایکا و یننک تسمیه سی شرطدر اکر بر سی
 ایتماسه علال بولماس . اضجه صاحبی او شبو دعائی او قومق
 فضیلتدر (ان صلوتی و نسکی و محیای و مماتی لله رب
 العالمین لأشور یک له) (معناسی) تحقیق منم نمازم و عبادتم
 و ترکلم واولماکم بارچه عالمی نزهیه ایتمیه الله تعالی
 ایچوندر و آنک ایچون هیچ شریک بوقدر

فصل

بالاطوغی قده او نک قولا قینه اذان صول قولا قینه قامت
 ایتو لور ید نچی کونده اسم و بولوره ساجینی آلوب آغرلی قی
 قدر آلتون یا که و شدین صدقه و براوره صونکره فر بازغه

لایق حیواننى بوجازلاب پشورمای یا که پشوروب اتفاق
واطعام ایدلور - مونکار (عقیقه) دیر لر - بعض علماء
قاشنده ایر بالاغه ایکی صارت قزغه بر صارت سنتدر * اما
علماء هنفیه قاشنده عقیقه فضیلت و مستحبدر *

كتاب الوصية

قال رسول الله صلی الله علیه وسلم (من مات على وصيۃ
مات على سبیل وسنته ومات على تقدی وشهادۃ ومات مغفورا له)

أخرجها ابن ماجه * ترجمة

هر کم وصیت قیادوب اولسسه رامست یول وسنت اوزره
اولهش بولور - تقدی وشهادت اوزره او لمش اولور - کناهی
یار لقانمش حالدہ او لمش بولور ، زین (اولد کمندین صونک
عمر گه مالمدین او ن درهم صدقه دیر نکز) دیو بکر گه بیور سه
زین (موصی) دیر و گه قوشہ اف (ایصاء) او ن درهم (موصی به) وهم
(وصیت) عمر (موصی له) بکر (وصی) وهم (موصی اليه) اسمبلندہ
بولور * وصیت بش نوع اوزره در * واجب مستحب مباح
مکر و حرام ، واجب : موینوفه قالغان حقوق الله و حقوق العباد
بولسسه بونلر فی اداء بعله وصیت ایتمکدر * موینوفه فردیه
حج ، زکوة فالسسه او تامالک بوله فیماز ، روزه فالغان بولسسه فدیه

ویر مک بوله وصیت واجب بولور . لکن مالننک ثلثین
 نافذ بولور ثلث مال یتماسه ثلثین آرتقی لازم بولماش
 وارثلر اخبار فده بولور * فدیه هر کوند و تر بوله آلتی نماز فنك
 هر برسی ایچون روزه ده هر کون ایچون دور تار قداف چمالی
 بغدادی یاکه قیمه قی لازم بولور * بلوغندین موئینه قدر
 بولغان فضالری ایچون ثلث مالی کفایه ایتسه دور سز فدیه
 ویر و گه وصیت تیوش بولور ، ثلث مالی وفا یتماسه دور ایله
 اکمال اید لور * فدیه مصرف زکوہ مصرفیدر . دور تمامندین
 صونک دور اید لمش فدیه مالی صدقه نافله بیدر هر
 گمگه ویر لسه جائز بولور * اکرمیت ذمہ سنده بورج
 قالسنه دخی وصیت لازم در . حیث بوله یاکه مریض ننک
 اقراری بوله ثابت بولسنه ترکه تمامینه قدر ادا اید لور ثلثنه
 خاص بولماش اکرو صیتدنه حق الله بوله حق العبد جیو لسه
 هر فایوسینه مال وفا یتماسه حق العبد نی تقدیم اید لور
 مستحب : وصیت وارثلر غنی بولغاند یاکه قالغان مال بوله
 غنی بولور لق بولغاند ثلث مالننکین کم قدر لی بوله اید گواشلر گه
 وصیت ایته مکدر * وارثلر فغیر بولسنه لر قالغان مال بوله ده باياق
 حاصل بولور دای بولماسه واجبدین باشقه وصیت قبله گان
 اولی در * مباح : ثلث قدر لی بوله اید گواشلر گه وصیت قیله هی

وهم غنى آدم ایچون وصیت ایتمکدر * مکروه : اهل فسق
 و فجور ایچون وصیت فیلقدرا کسر معصیته تو تمق
 احتمالی ظن اید لسه ، و دخی مکروه و بدعت اشlar برله وصیت
 قبله مکروه در * حرام : وصیقه اضرار ایتمک مائینی
 بعض ورثه دین منع قصد يله بعض ورثه سینه وصیت کمی
 ورثه دین منع ایچون ثلثه بن اکثر ایله وصیت ، اصلی او لفان
 دین ایله اقرار ، ملکینی برو او که تمیلک ایتمد دیو اقرار ،
 ملیون دین حقه می آلدم دیو بالغافان اقرار - مالینی بعض
 ورثه دین منع ایچون بولسه حرام و کنه اقرار لردر . خسته فذک
 اجنبی ایچون دین ایله اقراری معتبردر کل مالی قدر لی برله
 بولسه ده تولا ولا زمدر * وارثی ایچون اقراری درست تو گلد و آز
 برله بولسده . مگر باشه وارثه این ناسه لر تو تلور ،
 او شاند اقدرو ارثه هبھسی * اکر خسته اجنبیگه هبھه قیلسه
 یا برکشی ایچون ضامن بولسه شول مرضندین وفات بولسه
 ثلث مالندین اعتبار اید لور اکر صحت لافسه صحتنده او لفان
 معامله سی کمی کل مالندین حساب اید لور . وصیت موصی له گه
 ملک بولور موصی ننک فرقی بعد نده موصی له قبول ایتسه .
 قبول نز ملک بولاس مگر قبولدین مقدم موصی له وفات او لسنه
 ورثه سینه ملک ثابت اولور * موصی حال هیاتند وصیتندین

سوز بوله ياكه فعل بوله رجوع ایتسه رجوعی جائز در فعل
 بوله رجوع موصی بهنی ملکندین چقارمی وفائده سی
 اوزگار رلیک تغییر ایتماک، آیر لاما سلیک بر نرسه قوشماق
 کبی اشلر ایله بولور

فصل في الوصى

علاج او لغانده وصیلقنی قبول ایتمسلیک افضلدر وصیلاقدنه
 خطر عظیم وارد * موصی آلدندنه وصیلاقنی قبول ایتسه
 وصی بولور، صونکندین موصی آلدندنه وصیلاقنی قایتارسه
 درست بولور - موصی بلماينجه قایتارماقی درست بولماس .
 مومنی آلدندنه قبول وردی بولماسه فوتندین منونک وصی
 اختیارلى بولور ایستاسه قبول - ایستاسه رد قیلور * برا آدم -
 ترکه سینه فاسقنى وصی ایتكان بولسە عزل ایدلوب عدل آدمنى
 قو بولور، اکرامین بولغان عاجز آدمنى وصی ایتكان بولسە رفیق
 قوشلور اشکه قادر بولغان عدلنى وصی قیلغان بولسە آلوشى رمك
 جائز بولماس * بترکه ده ایدکى وصی قیلغان بولسە برسى
 آخر دین باشقە يالغوز اش \longleftarrow ورماتى جائز بولماس مگر
 خاص اشلر ده، موصلینی تجهیز ده، و آننک هقلرى ایچون
 خصو متنه، و دینى بولسە - ترکه ده جنس دین دین مال بولسە

بیع و مبادله گه حاجت تو شما سه شول دیننی تولا وده ، و رژه دین
 بولغان یا ش بالا غه ضرور نرسه لرنی اشترا ده ، و آنکار هبه قیلسه لرن
 هبه سینی قبول و قبض ایقوده ، و معین و دیعت بولسنه ایگاسینه
 قایتار وده ، و معین و صیمت بولسنه تنفیذ ده ، و تلف بولور لق
 نرسه نی ساته مقده ، بس او شبو اشله ده ایکی و می نزک
 بر سی آخر دین با شقه ده تصر فکه قادر بولور با شقه امور ده
 آخر نک رضالقی حاجت ده * و صیننک و صیبی شول و صیمکه
 وهم اولگی مو صیمکه و می بولور و می قیلو ده بر سینه تعیین
 اید لکان بولسنه ده * و می - صبیلر ایچون اضرور نرسه ده
 عاد تجه قیمت ایله بیع و شراء ایلا سه جائز در عادت دین زیاده
 ایله شراسی و کم ایله بیع می جائز بوله ماس . وهم صبی ایچون
 صبی مالی ایله فجارت ایتسه جائز بولور ، صبی مالی برله
 او زی ایچون تجارت ایتسه جائز بوله ماس . صبی آچه سی
 قرضخه ویر ماس . قاضی فویغان و می - یتیم ایچون او زندین
 نرسه ساته ماس و یتیم مالینی او زی آلماس یتیم ننک آن اسی
 تعیین ایتكان و صبی یتیمه که آچیق فائده بولور لق بولسنه
 او زندین بیع و شراء ایلسه جائز در * یتیم بالغ او لد قدین
 صونکره مالینی سافلار دای بوله ای تر و ب و می - مالینی یتیمه که
 تابشو ره ماس تابشو رسه مال ضایع بوا سه و می ضامن بولور *

وصى اوزمالندىن وصيمىنى تنفيذ قىلسه ياكە صغىر اپچون
 كىيۇم و طعام آلسە ياكە مىيت نىڭ شرعا ثابت او لغان دىنىنى
 اداقىياسە - ياكە تكىفين قىلسه تو تغان حقيبى تىركە دين آلور .
 وهم اوشبو رو شلىمدىر وارت كېمىر مىز كور امرلىرى قىلسه *
 انبىماو مرسىم نىڭ سىنتىن بىن او لماء و صالحىم نىڭ عادا تىندر يىندر
 هر وقت تقوى واستقامة ف الدین بىر لە وصىت قىلمىق
 ورثە وباشقە اخوان دينگە والله هو الموفق ﴿ تم ﴾

منڭ اوچ پۈزىدى ذوقىدە يىدندە
 وە تمامە ايىر دى بارودى يىدندە

والحمد لله